

Lausunto

22.06.2017

Asia: 801/40.02.00/2015

Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi (työryhmän mietintö)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lakimiesliitto pitää sotilastiedustelua koskevaa lainsäädäntöhanketta perusteltuna. Mietinnössä kuvattu Suomen turvallisuusympäristön kehitys on johtanut tarpeeseen lisätä sotilastiedustelun toimivaltuuksia. Digitalisaatiokehitys ja hybridi-vaikuttaminen edellyttävät viranomaisilta aiempaa kattavampaa tiedonhankintaa Suomen valtion ja yhteiskunnan turvallisuuden takaamiseksi. Esitetyllä tiedustelulainsäädännöllä puututaan muun muassa yksityiselämän ja luottamuksellisen viestin suojaan. Lakimiesliitto katsoo, että esityksen punninta eri perusoikeuksien välillä on tehty huolellisesti ja keinot ovat oikeasuhtaisia, kun otetaan huomioon valtion velvollisuus suojella jokaisen elämää. Voimassaoleva tiedustelutoimintaa koskeva lainsäädäntö ei vastaa nykyisellään yhteiskunnan tarpeita.

Nykytilanne, jossa Puolustusvoimien tiedustelullisesta tiedonhankinnasta ei ole nimenomaisia säännöksiä laissa, on ongelmallinen ja kansainvälisesti vertailtuna poikkeuksellinen. Puolustusvoimista annetun lain esitöiden mukaan tiedonhankinta on osa Puolustusvoimien tehtäviä, mutta varsinaisista toimivaltuuksista siihen ei ole säädetty. Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Perustuslain 119 §:n mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä.

Ehdotuksen mukaan kaikki tiedustelumenetelmiä koskevat lupa-asiat käsiteltäisiin Helsingin käräjäoikeudessa. Koska uusilla tiedustelumenetelmillä puututtaisiin merkittäväällä tavalla yksilön perus- ja ihmisoikeuksiin, tulee lupa-asioiden käsittelyyn kiinnittää erityistä huomiota mm. koulutusta lisäämällä. Tiedustelumenetelmiä koskevissa lupa-asiakäsittelyissä tuomioistuimet tulevat olemaan täysin viranomaisilta saatavan tiedon varassa. Tuomioistuimesta ei saa muodostua kumileimasinta, joka tuottaa ainoastaan näennäisoikeusturvaa. Lakimiesliitto katsoo, että tiedustelutoiminnan laillisuusvalvonnasta huolehtivan uuden viranomaisen, tiedusteluvaltuutetun, perustaminen on kannatettavaa

Blåfield Eero
Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry